

Mariakirken er trolig bygget på 1100-tallet, den er nevnt i Sverres saga i forbindelse med hendelser i 1183, 1188, 1194 og 1198. Kirken var sognekirke for Mariakirkens sokn, som nevnes første gang i 1390.

Den tilhørende kirkegården er også nevnt i Sverres saga. Sigurd Jarlsson, som var en av baglerhøvdingene som kjempet mot birkebeinerkongen Sverre, sies å ha blitt gravlagt på Mariakirkegården. Sigurd Jarlsson omtales ofte som Kong Sverres fostersønn, og det er kanskje derfor ble han gravlagt i egen grav på kirkegården og ikke i den samme fellesgraven som de andre baglerne og øyskjeggene som kjempet mot Kong Sverre i og omkring Bergen.

I middelalderen var Mariakirkegården større enn den er i dag. Det er funnet rester sør for nåværende kirkegård, og utgravninger viser at kirkegården var anlagt på et område som tidligere var bebygget. Det er funnet en pung med mynter som trolig stammer fra Magnus Erlingsons tid (1161–1184) og brannrester mellom gravene stammer trolig fra bybrannen i 1170-71.

Mariakirkegården er ikke lenger i bruk. Det eldste gravminnet på kirkegården stammer fra 1704 og tilhører tre kvinner fra familien Mestmacher. Jacob Blaauw var den siste som ble gravlagt på Mariakirkegården i 1871.

Mariakirken blir ofte kalt for Tyskekirken. Dette fordi at kirken var eid av den tyske handelsstanden i perioden 1408–1766, noe som gjenspeiler seg i minnetekstene på gravminnene, som ofte forteller om hvor den begravde var født. På mange av gravminnene på Mariakirkegården står minneteksten på tysk.

Mariakirken og kirkegården ble gjenåpnet 21.06.2015 etter å ha vært stengt i over fem år for en omfattende restaurering.

